

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 15 DECEMBER 1925

Verslag uit naam van de Commissiën van Financiën en van Binnenlandsche Zaken over het Wetsontwerp tot wijziging van artikel 4 der wet van 17 Maart 1925 op het provinciaal en gemeentelijk belastingwezen.

(Zie de n^{rs} 5 en 30 en de *Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers*, vergaderingen van 2 en 3 December 1925 en n° 17 van den *Senaat*).

Aanwezig : De heeren LAFONTAINE, voorzitter ; BARNICH, Burggraaf BERRYER, CARPENTIER, Graaf DE BROUCHOVEN DE BERGEYCK, DE CLERCQ, Ridder DE GHELINCK D'ELSEGHEM, DELANNOY, Graaf DE LIMBURG STIRUM, Baron DE MÉVIUS, Ridder DE VRIÈRE, FRANÇOIS, Baron HOUTART, HUISMAN VAN DEN NEST, HUYSMANS, MOYERSOEN, MOUSTY, SEELIGER, THEUNIS, VAN FLETEREN, VAN ORMELINGEN, VERHEYDEN, VINCK en LIGY, verslaggever.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Het ontwerp, dat de wet werd van 17 Maart 1925, werd in den Senaat goedgekeurd, op 24 Februari 1925, met 70 tegen 9 stemmen en 8 onthoudingen (*Handelingen*, blz. 491), en in de Kamer der Volksvertegenwoordigers, op 6 Maart 1925, met 120 tegen 3 stemmen en 3 onthoudingen (*Handelingen*, blz. 921). Het was van voorloopigen aard ; zijne toepassing moest enkel twee dienstjaren betreffen, 1925 en 1926. Het voorzag dat voor dit tijdperk — artikel 4, paragraaf 4 van het wetsontwerp, — « de opcentiemen of de taxes welke dezelfde vervangen moeten, desgevallend, evenredig over de verschillende belastingen omgeslagen worden » met recht voor de provinciën en de gemeenten « de bij n° 2°, van paragraaf 3 bedoelde bijzondere taxe niet te heffen wanneer het bedrag van gemelde cedulaire belasting niet bereikt :

« 40 frank in de gemeenten van 60,000 inwoners en meer ;

» 50 frank in de gemeenten van 15,000 tot en zonder 60,000 inwoners ;

» 60 frank in de gemeenten van minder dan 15,000 inwoners. »

Bovendien hadden de provinciën en gemeenten het recht vrijstellingen te verleenen aan de hoofden van kroostrijke gezinnen.

Het wetsontwerp was spoedeischend. De Minister van Binnenlandsche zaken en Volksgezondheid die de vergadering uwer Commissie van Financiën en Binnenlandsche zaken op 19 Februari 1925 heeft willen bijwonen, was van meening dat « zoo het door de Kamer aangenomen ontwerp op een tegenstand mocht stuiten, die de goedkeuring van het wetsontwerp merkelyk zou kunnen uitstellen, het verkieslijker ware eene tijdelijke en voorloopige oplossing na te streven, die geen verbintenis voor de toekomst bevat en waarbij men zich zou aansluiten, als bij een vergelijk, zonder dat iemand zich door zijn stemming zou gebonden achten. De Minister bracht ook de meening naar voren dat eene

tweejarige proef toelaten zou zich reenschap te geven van de uitwerking der wet en dat, in 1926, men een definitief ontwerp zou opmaken. » (Verslag van de Commissie. *Ged. St.* van den Senaat, 1924-1925, blz. 266, links.)

Tijdens eene Senaatsvergadering kwam het tot een accoord tusschen de verschillende groepen omtrent het voorstel van de Commissie (vergadering van 24 Februari 1925) en, op 5 Maart 1925, verklaarde de socialistische groep in de Kamer, bij monde van den heer Merlot, dat zij, met tegenzin, zich bij het ontwerp aansloot.

Zij gaf haar voorkeur aan een zekeren en volledige terugkeer, binnen een betrekkelijk kort tijdsbestek, naar de zelfstandigheid der provincie. (*Handelingen*, bladz. 869, kolom 2.)

De moeilijkheden spruiten voort uit artikel 83 der wet van 29 October 1919, dat het volgende bepaalt :

« Er mogen door de provinciën of door de gemeenten geen opcentiemen of dergelijke taxes opgelegd noch geheven worden op grondslag of op het bedrag van de cedulaire belastingen of van de supertaxe, ingevoerd bij onderhavige wet. »

In 1919 had men gemeend dat de opbrengst der nieuwe belastingen zou volstaan hebben om aan de provinciën en aan de gemeenten toe te laten hunne uitgaven te dekken. Men heeft zich vergist. De eenen hebben te veel, de anderen te weinig. Vandaar is het noodig de wetgeving te wijzigen.

De eenen wilden onmiddellijke afschaffing van voormeld artikel 83 ; de anderen stemden er slechts in toe aan de provinciën en aan de gemeenten hunne zelfstandigheid in zake belastingen terug te schenken, bijaldien het financieel stelsel van den Staat ten opzichte der provinciën en der gemeenten niet beter werd aangepast.

De wet van 1925 had aldus den aard eener overeenkomst tusschen de eenen en de anderen. Deze overeenkomst bleek

gelukkig en werd in de Kamers bijna eenparig goedgekeurd.

Het wetsontwerp, dat U wordt voorgelegd, verbreekt deze overeenkomst. Het stelt aan het Parlement voor, opheffing van het aan de provinciën en aan de gemeenten opgelegd verbod bijkomende belastingen of taxes te heffen zonder ze evenredig te verdeelen over de verschillende belastingen, ten bate van den Staat geheven, alsmede afschaffing, in dit opzicht, der bij de wet van 17 Maart 1925 voorziene proefneming van twee jaar.

Het ontwerp werd door de Kamer der Volksvertegenwoordigers aangenomen in hare vergadering van 3 December 1925, met 105 stemmen, tegen 20 en 6 onthoudingen.

Met 12 stemmen tegen 9 en 3 onthoudingen stellen uwe commissies U voor U hierbij niet aan te sluiten en het ontwerp te verwerpen.

In de Memorie van Toelichting rept de Regeering geen woord over de redenen, welke haar hebben doen besluiten af te zien van de proefneming van twee jaar die, in overeenstemming met haar, door uwe commissies, door den Senaat en door de Kamer werden aangenomen onder de voorwaarden bepaald bij wet van 17 Maart 1925, vooraleer tot een vast stelsel in zake gemeentelijk en provinciaal belastingswezen te komen.

In bedoelde Memorie van Toelichting leest men wel het volgende :

« Het is om meer eenheid te brengen in de inrichting der wet van 17 Maart 1925 en om de moeilijkheden uit den weg te ruimen, waartoe bedoelde wet voor de gemeenten aanleiding geeft bij de keuze der middelen om hunne financiën te herstellen, dat de afschaffing van artikel 4, paragraaf 4, der wet wordt voorgesteld. »

Men zegt er verder nog dat « er uit deze afschaffing niet zou dienen afgeleid dat het beginsel zelf der evenredigheid wordt afgekeurd, en dat het wetsontwerp enkel ten doel heeft een nieuwen stap vooruit te doen naar de fiscale

zelfstandigheid der gemeenten, door aan de plaatselijke overheden de zorg over te laten om volgens de omstandigheden te oordeelen op welke wijze de lasten, die van de belastingbetalers zullen geëischt worden, best zullen verdeeld worden ».

Hiermede weten wij echter niet waarom het noodzakelijk is de wet van 17 Maart 1925 vóór 1 Januari 1927 af te schaffen, en waarom het zou dringend zijn af te zien van de proefneming, waartoe men alsdan bijna eenparig had besloten.

Doch, indien de Regeering desaan gaande geen uitleg heeft verstrekt, vinden wij de redenen ervan in de bespreking van het ontwerp in de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

Een zeker aantal gemeenteraden zijn niet voornemens het beginsel der evenredige verdeling van de belastingen over de verschillende grondslagen te eerbiedigen; zij zijn de meening toegedaan dat er geen opcentiemen dienen geheven op de wedden, loonen en pensioenen, dat integendeel hunne lasten op de andere grondslagen dienen beperkt. Om ze in staat te stellen aldus te handelen, moet men afzien van de beoogde proefneming en de nieuwe wet toepasselijk maken, zelfs op het dienstjaar 1925.

De meerderheid van de leden der Commissie achtte deze reden niet afdoend om terug te komen op het besluit pas vóór enkele maanden door het Parlement genomen; zij meent, integendeel, dat het mocht behouden blijven.

De terugkeer tot de zelfstandigheid der provinciën en der gemeenten in zake de keuze der belastingen op hun inwoners te heffen ligt stellig in den wensch van de meeste leden uwer Commissiën; doch die zelfstandigheid zou niet moeten beperkt blijven bij de belastingen; zij zou ook moeten geëerbiedigd worden waar het uitgaven betreft die de wet-

gever oplegt aan de provinciën en aan de gemeenten in zaken waarbij het algemeen belang slechts van bijkomenden aard is.

In afwachting dat die zelfstandigheid zou kunnen aangenomen worden, welk ernstig bezwaar zal er in liggen zich te onderwerpen aan de proeve die de wet van Maart 1925 had voorzien?

Zou anderzijds het feit, thans artikel 4, paragraaf 4, van voormelde wet af te schaffen door de openbare meening niet kunnen beschouwd worden als een uitdrukking van den wil van het Parlement een gedeelte van de bevolking te belasten ten nadeele van het andere, ten einde dit van lasten te ontslaan? Daardoor zou men het vertrouwen van het land in de rechtvaardigheid der Regeering op het stuk van belastingen aan 't wankelen brengen, wanneer men niet den minsten blijk van goeden wil kan ontberen om de huidige financieele moeilijkheid te boven te komen.

De voorstanders van het ontwerp hebben, om hun bevestigende stemming te billijken, het grondbeginsel van de vrijheid der gemeenten aangehaald. Naar hunne meening zouden de gemeenteraden en provinciale raden, op hunne verantwoordelijkheid, de besluiten moeten nemen door de begroting gevegd; artikel 76, 5° der gemeentewet, zou volstaan om het recht van toezicht van de hogere overheid te vrijwaren en het kiezerskorps is daar om het beleid der raden na te gaan en een meerderheid omver te werpen die, in zake belastingen, niet zou beantwoorden aan den wensch der bevolking.

Het is in die voorwaarden, Mevrouw, Mijne Heeren, dat hoogergemelde stemming is geschied.

De Verslaggever,

A. LIGY.

De Voorzitter,

A. LAFONTAINE.